

[Avaleht](#) > ... > [Otsige Õigusvaldkonna Spetsialisti](#) > [Õigusvaldkonna Ametid](#) > Latvia

Õigusvaldkonna ametid

Sisu koostaja:

Läti

Läti

Selles osas antakse ülevaade erinevatest Läti õigusvaldkonna ametitest.

Prokurörid

Korraldus

Läti Vabariigi prokuratuur (*Prokuratūra*) on ühtne tsentraliseeritud kolmetasandiline kohtuasutus. Riigiprokuratuuri juhib riigi peaprokurör (*ģenerālprokurors*). Riigiprokuratuuri ülesanne on reageerida õigusrikkumistele ning tagada, et selliste rikkumistega seotud asjad lahendatakse seaduses ette nähtud korras. Riigiprokuratuur koosneb järgmistel tasanditel asuvatest institutsioonidest:

1. riigiprokuratuur (*ģenerālprokuratūra*);
2. kohturingkondade prokuratuurid (*tiesu apgabalu prokuratūras*);
3. piirkondlikud või linnaprokuratuurid (*rajonu [republikas pilsētu] prokuratūras*);
4. eriprokuratuurid (*specializētas prokuratūras*).

Vajaduse korral võib riigi peaprokurör luua spetsialiseerunud valdkondlikke prokuratuure, millel on piirkondlike või ringkonnaprokuratuuridega sama staatus. Praegu on Lätis viis eriprokuratuuri:

1. organiseeritud kuritegevuse juhtumite ja muid valdkondi käsitlevate küsimuste eriprokuratuur;
2. erinevaid valdkondi hõlmavate küsimustega tegelev eriprokuratuur;
3. Riia maanteetranspordi prokuratuur;
4. finants- ja majanduskuritegude uurimisega tegelev prokuratuur;
5. uimastite ebaseadusliku levitamise seotud kuritegude uurimisega tegelev prokuratuur.

Riigiprokuratuur võib teha ka järelevalvet riigiasutuste üle, kes küll ei täida süüdistusülesandeid, kuid aitavad täita kriminaalmenetluse raames teatavaid ülesandeid, mis kuuluvad nende pädevusse. Need organid loob, reorganiseerib ja likvideerib riigi peaprokurör. Peale selle langetab riigi peaprokurör otsuseid nende organite struktuuri ja koosseisu kohta vastavalt riigi eelarvest eraldatud vahenditele. Siiani on loodud ainult üks selline organ, nimelt [rahapesuvastane talitus](#).

Prokuratuurid on osa kohtusüsteemist, mis tähendab, et nad tegutsevad seadusandlikust ja täidesaatvast võimust sõltumatult. Seim (Läti parlament), valitsus ja president võivad anda prokuratuurile korralduse teha kindlaks õigusrikkumisega seotud asjaolud ning küsida riigiprokuratuurilt selgitusi. Samas ei tohi nad sekkuda asjaomase prokuratuuri töösse isegi juhul, kui prokuratuur uurib suure riikliku tähtsusega rikkumisi.

Prokurörid võivad esitada vastuväiteid seoses valitsuse ja riigiasutuste vastu võetud õigusaktidega, mis ei ole seadusega kooskõlas. Riigi peaprokurör ja riigiprokuratuuri osakondade peaprokurörid võivad osaleda valitsuse istungitel ning esitada oma arvamuse arutlusel olevates küsimustes.

Roll ja ülesanded

Prokuratuuri ülesanded kohtueelses menetluses on sätestatud [prokuratuuriseaduse](#) artiklis 2.

Prokuratuur:

1. teeb järelevalvet uurimisasutuste ja muude organite operatiivtöö üle;
2. korraldab, juhatab ja viib ellu kohtueelseid uurimisi ning annab uurimisasutustele juhiseid kriminaaluurimise elluviimise kohta;
3. algatab kriminaalsüüdistuse esitamise ja tegeleb süüdistusega;
4. kaitseb üksikisikute ja riigi õigusi ning õigustatud huve;
5. esitab seaduses ettenähtud juhtudel kohtule menetluse alustamist käsitleva dokumendi või avalduse.

Kooskõlas [kriminaalmenetluse seaduse](#) artikli 36 lõikega 1 täidab prokurör kriminaalmenetluses ülesandeid, mis on seotud uurimise järelevalve, uurimise enda, süüdistuste esitamise ja riikliku süüdistuse esindamisega, ning muid ülesandeid.

Järelevalveprokurör

Järelevalveprokurör teeb järelevalvet konkreetse kriminaalasja uurimise üle ning võib teha järgmist:

1. muuta menetleva ametniku või uurimisrühma liikmete otsuseid;
2. nõuda, et uurija vahetu ülemus asendaks menetlusjuhi või teeks muudatusi uurimisrühma koosseisus, kui ei järgita juhiseid või rikutakse menetluseeskirju, millega seatakse ohtu kriminaalmenetluse käik;
3. kaaluda menetlevate asutuste või uurimisrühma liikmete, uurija vahetu ülemuse või menetlusega seoses ülesandeid täitva isiku tegevuse või otsuste kohta esitatud kaebusi;
4. teha otsuseid kriminaalmenetluse algatamise või asja teisele uurimisasutusele suunamise kohta;
5. võtta menetlusega seotud meetmeid, teavitades sellest eelnevalt menetlusjuhti.

Menetlusjuht

Järelevalveprokurör (või mõni teine prokurör vanemprokuröri korraldusel) võib saada menetlusjuhiks (*procesa virzītājs*). See hõlmab kriminaalmenetluse juhtimise ülevõtmist ja otsuse tegemist selle kohta, kas kriminaalsüüdistus tuleks esitada või mitte. Erandjuhul võib riigi peaprokurör, riigiprokuratuuri kriminaalõiguse osakond või ringkonnakohtu peaprokurör määrata prokuröri uurimisetapis menetlusjuhiks.

Menetlusjuhi rollis võib prokurör teha järgmist:

1. jõuda kahtlustatava või süüdistatavaga kokkuleppele süü omaksvõtmises;
2. teha otsuse kriminaalasja kohtule menetlemiseks andmise kohta;
3. suunata asja otsuse langetamisele erimenetluse alusel;
4. lõpetada kriminaalmenetluse, kui see on seaduslikult põhjendatud.

Menetlusjuht võib vastu võtta mis tahes menetluslikke otsuseid ja teha mis tahes menetlustoiminguid või anda nende otsuste või toimingute tegemise uurimisrühma liikmele või menetlusega seotud ülesandeid täitvale isikule.

Vanemprokurör

Vastavalt seaduses sätestatud korrale kontrollib vanemprokurör, kas prokurör täidab talle usaldatud ülesandeid, ning võtab vastu otsuseid kaebuste ja noomituste kohta, mis on seotud järelevalveprokuröri/menetlusjuhi otsuste ja tegevusega. Vanemprokurör võib näiteks teha otsuse järelevalveprokuröri ettepaneku kohta muuta uurija vahetut ülemust või uurimisorganit või otsuse selle kohta, kas süüdistusest loobumine on õigustatud ja seaduslik.

Vanemprokurör võib teha järgmist:

1. muuta uurija, uurimisrühma liikme või nooremprokuröri otsuseid;
2. määrata ametisse või vahetada välja järelevalveprokuröri või prokuröri/menetlusjuhi, kui järelevalve või süüdistuse esitamine ei ole täielikult tagatud, või võtta nende ülesannete eest vastutuse endale;
3. moodustada uurimisrühma, kui töömaht seab ohtu kriminaalmenetluse lõpuleviimise mõistliku aja jooksul;
4. nõuda, et uurijale määrataks teine vahetu ülemus, või anda kriminaaluurimise teisele uurimisasutusele.

Vanemprokuröri otsusega võidakse prokurör arvata uurimisrühma koosseisu. Menetlusjuht võib nõuda, et prokurör täidaks ühte või mitut menetlusülesannet.

Kohtunikud

Korraldus

Kohtusüsteemi põhiseaduslik alus on [Läti Vabariigi põhiseaduse](#) (*Latvijas konstitūcija*) artiklid 82–86, mille kohaselt mõistetakse kohut üksnes kohtutes. Kohtunikud on sõltumatud ja lähtuvad üksnes seadustest. Kohtusüsteemi reguleerib [kohtuvõimu seadus](#). Läti õigusaktide kohaselt on kohtunikud riigiteenistujad.

Riigiasutused, sotsiaalsed ja poliitilised organisatsioonid ning teised juriidilised ja füüsilised isikud peavad austama ja järgima kohtute sõltumatust ja kohtunike puutumatust. Kellelgi ei ole õigust nõuda, et kohtunik annaks aru või esitaks selgitusi selle kohta, kuidas konkreetset kohtuasja on arutatud, või sekkuda kohtumõistmisse, olenemata sellest, millisel eesmärgil seda tehakse. Kohtunikke kaitseb kohtumõistmisega seotud ametiülesannete täitmisel kohtunikupuutumatus. Kohtunik ei või kuuluda mis tahes erakonda ega poliitilisse organisatsiooni.

Roll ja ülesanded

Kohtuniku töö on mõista kohut tsiviil-, haldus- ja kriminaalasjades kooskõlas seadusega.

Tsiviilalasjades mõistavad kohtunikud kohut ja lahendavad vaidlusi, mis on seotud füüsiliste ja juriidiliste isikute õiguste (tsiviilõigused, töö- ja peresuhetest tulenevad õigused jne) ning õigustatud huvide kaitsega.

Kriminaalasjades menetlevad kohtunikud isikute vastu esitatud süüdistusi ja teevad otsuseid nende süüdistuste sisu järgi. Kohtunikud võivad süütu isiku õigeks mõista või tunnistada isiku kuriteos süüdi ning määrata talle karistuse.

Haldusajades teevad kohtunikud kohtulikku järelevalvet täidesaatva võimu tegevuse (asutuste väljastatud haldusaktide või nende võetud konkreetsete meetmete) õiguspärasuse üle ning lahendavad vaidlusi, mis tulenevad avaliku õigusega reguleeritud mis tahes suhetest. Kohtunikud selgitavad välja ka eraisikute avalikust õigusest tulenevad seaduslikud õigused ja kohustused. Haldusõiguserikkumiste korral mõistavad kohtunikud kohut ja lahendavad isikute sooritatud haldusõiguserikkumistega seotud asju.

Kohtunike kutsealased ülesanded hõlmavad kõiki menetlusõiguse kohaseid kohtunike ja kohtute ülesandeid.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Kohtusüsteemil on oma portaal, nimelt [Läti riiklik kohtute portaal](#), mis on praegu kättesaadav ainult läti keeles. Selles on esitatud teave Läti kohtusüsteemi kohta, Läti kohtute ja kohtunike loetelu, kohtustatistika ja erinevate kohtumenetluste raames kasutatavate menetluste lühikirjeldus, kusjuures esitatakse nende peamised omadused ja erinevused, ning teave selle kohta, kuidas esitada hagiavaldus kohtuorganitele.

[Läti kohtute e-teenuste portaalis](#) on kättesaadavad anonüümitud kohtuotsused, kohtupraktika, kohtuistungite ajakava ja muu teave. Sisestades kohtuasja või kohtukutse viitenumbri osas „Tiesvedības gaita“ [menetluse seis], saab teavet kohtuasja menetlemise täpse seisu kohta ning on näha, milline kohus ja millisel tasandil asja arutab, eelseivate kohtuistungite toimumise aeg, vastuvõetud otsused, esitatud vastuväited ja kohtumenetluse tulemused.

Kohtute tegevusaruanded avaldatakse ka [kohtute ameti](#) veebisaidil.

Teavet aktuaalsete kohtusüsteemiga seotud poliitikaküsimuste kohta avaldatakse ka [Läti justiitsministeeriumi](#) veebisaidil. Portaali on kättesaadav ka inglise keeles.

Elektronilist teavet Läti kõrgeima kohtu ja tema tegevuse kohta on võimalik saada [kõrgeima kohtu](#) veebisaidilt. Portaali on kättesaadav ka inglise keeles.

Advokaadid

Korraldus

Advokaadid on sõltumatud õigusala töötajad, kes osutavad õigusabi, kaitstes ja esindades isikute õigustatud huve kohtus ja kohtueelse uurimisel, andes õiguslikku nõu, vormistades juriidilisi dokumente ja täites muid õigusülesandeid.

Advokaadid on kohtusüsteemi liikmed, kes menetlevad kohtuasju Läti Vabariigi kohtutes või kohtueelse uurimise organites, kui vaidluse pooled, süüdistatavad ja muud huvitatud isikud (kliendid) on nad valinud seda tegema, samuti seaduses sätestatud juhtudel kohtu esimehe, kohtueelse uurimise organi juhi või Läti vandeadvokaatide nõukogu nimel. Advokaadid pakuvad ka muul kujul õigusalast nõu vastavalt seaduses sätestatud korrale <http://www.likumi.lv/doc.php?id=59283>.

Lätis võivad advokaadina tegutseda järgmised isikud:

1. Läti kodanikud;
2. Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud, kellel on kvalifikatsioon, et tegutseda advokaadina teises Euroopa Liidu liikmesriigis (ELi liikmesriikide advokaadid);
3. välisriigi advokaadid (advokaadid väljastpoolt ELi liikmesriike), kes võivad praktiseerida Lätis kooskõlas Läti suhtes siduvate õigusalast abi käsitlevate välislepingutega.

Lätis on kõik vandeadvokaadid sõltumatud õigusala töötajad, kes koos moodustavad Läti vandeadvokaatide koja (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*), mis on riiklik sõltumatu vandeadvokaatide kutseorgan. Läti vandeadvokaatide koda koosneb järgmistest organitest: vandeadvokaatide üldkoosolek, Läti vandeadvokaatide nõukogu, auditikomisjon ja distsiplinaarkomisjon.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave Läti vandeadvokaatide koja ja Läti vandeadvokaatide nõukogu kohta, teave õigusaktide kohta, advokaatide ja kohtute kohta, kus nad tegutsevad (koos kontaktandmetega), koos teabega muude Läti õigusvaldkonna ameteid käsitlevate küsimuste kohta on kättesaadav [Läti vandeadvokaatide nõukogu](#) veebisaidil.

Notarid

Korraldus

Vannutatud notarid tegelevad kohtuorganite järelevalve all olevate notariaalsete küsimustega vastavalt [notariaadiseaduses](#) sätestatud korrale. Vannutatud notarid on kohtusüsteemi liikmed, kes tegutsevad ringkonnakohtute juures ja täidavad neile seaduses määratud ülesandeid. Oma ülesannete täitmisel on vannutatud notarid käsitatavad riigiametnikena. Ametiülesannete täitmisel on vannutatud notarid rahaliselt sõltumatud ning nende tasud määrab kindlaks [valitsus](#).

[Notariaadiseaduse](#) kohaselt on vannutatud notaritel õigus teha järgmist:

1. koostada notariaalakte;
2. koostada notariaalseid tõendeid;
3. võtta hoiule raha, väärtpabereid ja dokumente;
4. võtta hoiule kohustusega seotud esemeid;
5. menetleda pärimisküsimusi;
6. koostada vara jagamise ettepanekuid seaduses sätestatud juhtudel;
7. menetleda lahutusi (tingimusel et mõlemad abikaasad on sellega kirjalikult nõustunud ja vaidlusküsimused puuduvad);
8. teha muid seadustes ette nähtud toiminguid.

[Notariaadiseaduse](#) kohaselt on vannutatud notaritel õigus teha ka järgmist:

1. hoolitseda kinnistusraamatutes õiguste tugevdamise ja õiguste tagamise eest ning riiklikus kinnistusametis ja äriregistri alla kuuluvates registrites õiguste dokumenteerimise, tagamise ja muude üksikasjade eest;
2. hankida avalikelt, omavalitsuste ja erasektori asutustelt ning ametnikelt ja eraisikutelt notariaalselt kinnitatavate ja tõestatatavate toimingute tegemiseks või kinnitamiseks vajalikud load, tõendid ja muud dokumendid;
3. koostada vannutatud notari tegevusega seotud aktide, lepingute ja muude dokumentide kavandeid ning valmistada ette koopiaid ja tõlkeid;
4. pakkuda muud õigusala nõu;
5. pakkuda sertifitseeritud vahendajana vahendamist vastavalt [vahendamist käsitlevas seaduses](#) kehtestatud sätetele ja korrale.

Kõik Läti vannutatud notarid kuuluvad Läti vannutatud notarite kotta (*Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija*), mis on vannutatud notarite sõltumatu riiklik organ. [Läti vannutatud notarite nõukogu](#) (*Latvijas Zvērinātu notāru padome*) on vannutatud notarite esindus- ja järelevalveorgan ning Läti vannutatud notarite koja haldus- ja täitevorgan. Nõukogu ülesanded on sätestatud [notariaadiseaduse artiklis 230](#).

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave vannutatud notarite tegevuse ja arvu, nende büroode asukoha ja muude Läti notarisüsteemiga seotud küsimuste kohta on kättesaadav ametlikul [Läti notarite veebisaidil](#).

Vannutatud kohtutäiturid

Korraldus

Vannutatud kohtutäiturid (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) kuuluvad kohtusüsteemi. Vannutatud kohtutäiturid tegutsevad ringkonnakohtute juures, jõustavad kohtuasutuste ja muude organite otsuseid ning teevad muid seaduses ette nähtud toiminguid.

Vannutatud kohtutäiturid on sõltumatu õigusala töötajad, kuid oma ametiülesannete täitmisel käsitatakse neid riigiteenistujatena. Oma ülesannete täitmisel on vannutatud kohtutäiturid sõltumatu ja lähtuvad üksnes seadustest. Nõudmised ja korraldused, mille vannutatud kohtutäiturid on esitanud oma ametiülesannete täitmisel, on riigi territooriumil kõigile pooltele siduvad.

Vannutatud kohtutäiturid täidavad oma kohustusi selle ringkonnakohtu tööpiirkonnas, mille juures nad tegutsevad. Vannutatud kohtutäiturite arvu, nende ametikohad, tööpiirkonnad ja tööpiirkondade piirid määrab kindlaks valitsus.

Ametiülesannete täitmisel kohaldavad vannutatud kohtutäiturid [tsiviilkohtumenetluse seadust](#) ja teisi õigusakte ning järgivad Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu (vannutatud kohtutäiturite esindus- ja järelevalveorgan Lätis) heaks kiidetud metoodikat ja kohtupraktikas saadud kogemusi.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave vannutatud kohtutäiturite büroode asukoha, nende kutseala ja Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu tegevust reguleerivate õigusaktide kohta on kättesaadav [Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu veebisaidil](#). Portaali on praegu kättesaadav vaid läti keeles.

Õigusteenuseid tasuta pakuvad organisatsioonid

Lätis sellist liiki organisatsioonide loetelu puudub.

Lingid

[Prokuratuur](#)

[Rahapesuvastane talitus](#)

[Läti riiklik kohtute portaal](#)

[Kohtute amet](#)

[Läti vandeadvokaatide nõukogu](#)

[Läti notarid](#)

[Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu veebisait](#)

[Läti Vabariigi justiitsministeerium](#)

■ Viimati uuendatud: 27/05/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.